

C R E A R , I M I T A R , C O P I A R , P L A X I A R

UNHA INVESTIGACIÓN DE LIBRO

GUÍA PRÁCTICA PARA ESTUDANTES
DE DOCE A DEZAOITO ANOS

Como facer un traballo orixinal,
ben documentado e respectuoso
cos dereitos de autor

Programa Educativo de CEDRO

Definición, diseño e desenvolvemento

NETURITY

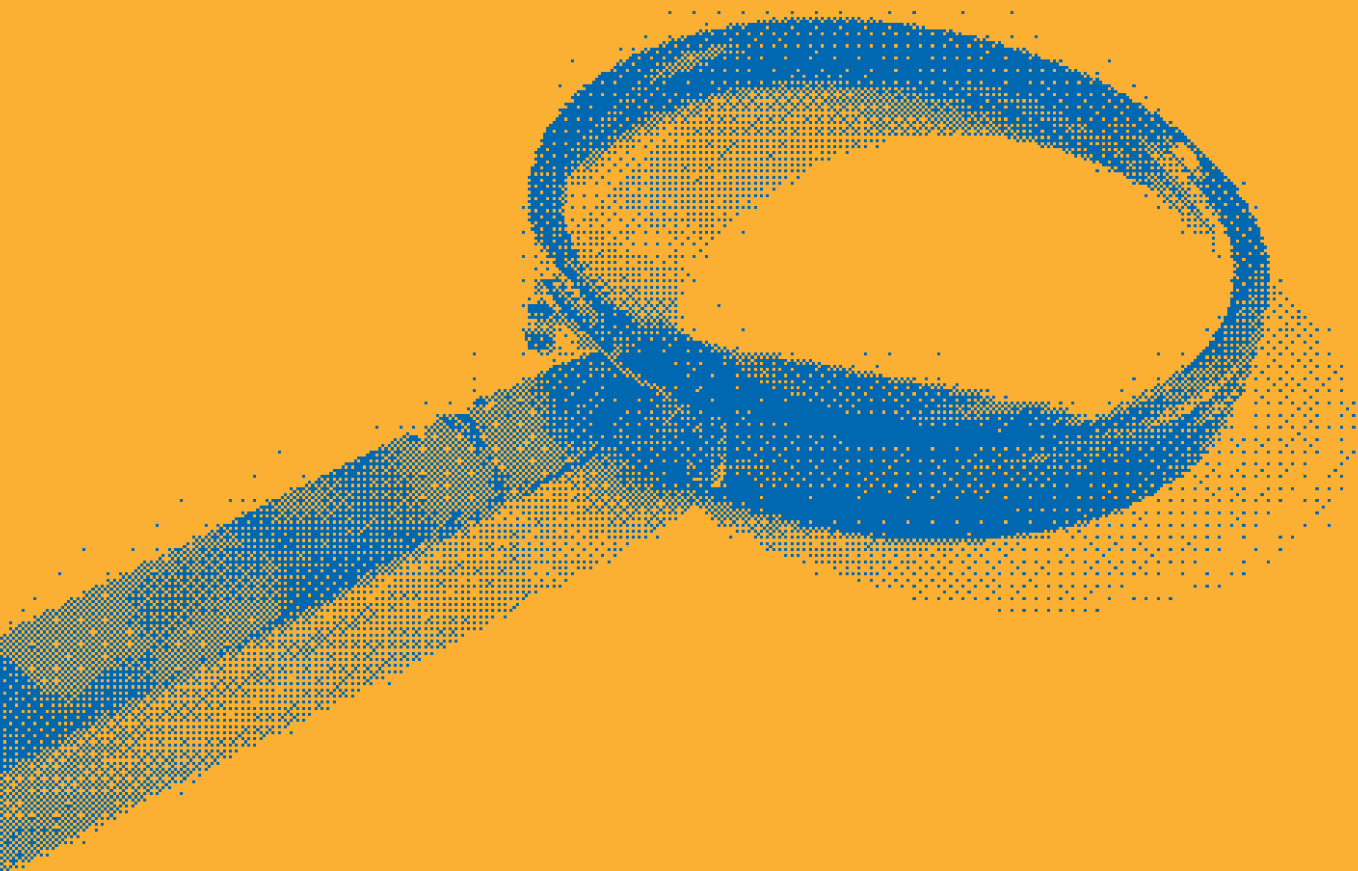
Especialistas
Propiedade intelectual
CEDRO (coa colaboración de Juan José Pindado)

Educación documental
Natalia Bernabeu e M.ª Jesús Illescas

Maquetación e deseño de materiais impresos e identidade
Pierre Comunica

Corrección e calidade lingüística
Jorge Fuentes
FUNDEÚ

Traducción
Xavier López López

Investigar paso a paso

O contrato 1 Anímaste a investigar?

O tema 2 Tes un bo tema de investigación?

O plan 3 Organízate

As ideas 4 Ordena as túas ideas nun diagrama

As fontes 5 Onde localizar información?

Os documentos 6 Cales poden ser interesantes?

A información 7 Selecciona o importante

O guión 8 Fai un bo guión

Se orixinal 9 Como non copiar nin plaxiar

O informe 10 Como facer un bo informe de investigación?

En Internet 11 Publica o teu traballo en esdelibro.es

Es de libro?

Paso

I

O contrato

Anímaste a investigar?

Que vas facer?

Comprometerte a realizar un bo traballo de investigación.

Algúns consellos

OS TEUS GUSTOS. Pensa en temas que che gusten, nas túas posibilidades para abordalos, no tempo que podes dedicar...

TELO CLARO. Debes saber que fases ten unha investigación e onde estás en cada momento.

PENSA EN ©. Ao longo do proceso, considera os dereitos que teñen os autores sobre as súas obras (cítaos, fai unha bibliografía, indica os autores das imaxes ou ilustracións...).

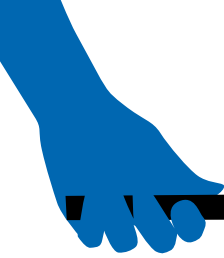
« O talento é algo corrente. Non escasea a intelixencia senón a constancia »

Doris Lessing
(Nacida en 1919).
Escritora británica.

Pensa en ©

Cada autor é responsable do seu propio traballo.

Paso

2

O tema

Tes un bo tema de investigación?

Que vas facer?

Elixir o tema do teu traballo de investigación.

Algúns consellos

EMPEZA POLOS TEUS INTERESES. Seguro que tes curiosidade ou sabes moito sobre un tema concreto. É mellor elixir un tema que che apeteza investigar.

E SE NON SE CHE OCORRE NADA? Podes tomar ideas consultando un xornal, a biblioteca, preguntando aos profesores ou aos amigos...

TORMENTA DE IDEAS. Outra solución: reunidos en grupo, anotade durante dez minutos preguntas ou temas que se vos ocorran, sen descartar ningún. Despois poñédeos en común e elixide o que máis vos guste.

PON LÍMITES AO TEU TEMA. Intenta que non sexa demasiado xeral. Non elixas un tema demasiado complicado ou do que haxa pouca documentación.

NON LLE DEAS MÁIS VOLTAS. Unha vez que elixiches o tema, non o penses máis: é o momento de se poñer a traballar.

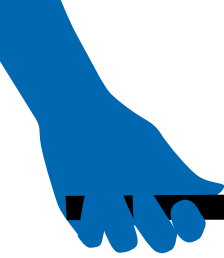
«*Xamais se inventaría nada se todos nos sentíssemos satisfeitos coas cousas descubertas*»

Séneca
(4 a.C.-65 d.C.),
Filósofo latino.

Pensa en ©

Valora as túas ideas e trata de tomalas como punto de partida.

Paso

3

O plan

Organízate

Que vas facer?

Planificar os pasos que vas dar na túa investigación.

Algúns consellos

ANTICIPÁTE. Pensa nas tarefas que vas facer, nos distintos pasos e nos problemas que poidan xurdir.

REPARTE BEN O TEMPO. Algúns pasos serán máis longos ca outros.

SEN PRÉSAS AO FINAL. Non deixes todo para o final, se te organizas ben hai tempo para todo.

PIDE AXUDA. Para facer un bo plan, pide consello arredor teu: profesores, compañeiros...

SE FLEXIBLE. Non todo se pode prever. O teu plan debe estar aberto aos imprevistos: dalgúns podes tirar proveito.

MÍRAO DE CANDO EN VEZ. Revisa o teu plan cada certo tempo para comprobar que cumpres coas tarefas e as datas previstas.

« Con orde e tempo encóntrase o segredo de facelo todo e de facelo ben »»

Pitágoras
(século VI a.C.).
Matemático grego.

Pensa en ©

Cando fas un plan, debes prever como recoller os datos dos documentos respectando os dereitos dos seus autores.

Paso

4

As ideas

Ordena as túas ideas nun diagrama

Que vas facer?

Confeccionar un diagrama que che axude a ordenar o que xa sabes e o que vas investigar.

Algúns consellos

PENSA NO QUE XA SABES. Por escaso que sexa, sempre temos algún coñecemento sobre os temas.

QUE QUERES SABER? Dedicar un tempo a preguntarte que é o que queres averiguar sobre o tema elixido.

ANOTA TODO O QUE SE CHE OCORRA. Non descartes, nun principio, ningunha das túas ideas porque poderían ser útiles máis adiante.

PALABRAS CLAVE. As túas preguntas serán máis fáciles de manexar se as resumes nunhas cantas palabras clave que utilizarás despois para buscar información.

UN DIAGRAMA. Serve para representar as ideas que xorden arredor do tema que estás investigando. Sitúa no centro o tema principal e fai saír das ramas ou subtemas relacionados (como se fose unha estrela). Este proceso podes repetilo tantas veces como necesites.

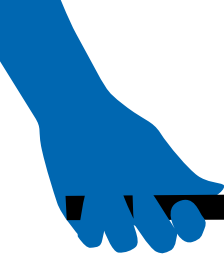
« O que conduce e arrastra o mundo non son as máquinas, senón as ideas »

Víctor Hugo
(1802-1885).
Escritor francés.

Pensa en ©

Valora as túas propias ideas como algo orixinal.

Paso

5

As fontes

Onde localizar información?

Que vas facer?

Buscar a forma máis conveniente de encontrar información para o teu traballo.

Algúns consellos

QUE NECESITO? Pensa no tipo de información que necesitas para a túa investigación: documentos, imaxes, audiovisuais, estatísticas...

ONDE ESTÁ? Elixo ben o lugar onde buscar: bibliotecas, hemerotecas, Internet, enquisas...

AS BIBLIOTECAS. Achégate á do instituto ou á do barrio e consulta o seu catálogo ou pregunta ao bibliotecario. Recorda que tes unhas palabras clave para empezar a buscar...

INTERNET. En Internet existe todo tipo de información, pero hai demasiados millóns de páxinas e non todo é útil nin fiable. Aquí tamén podes empregar as túas palabras clave.

SE CURIOSO. Non quedes co primeiro que encontres. Consulta fontes variadas de autores e procedencias diferentes.

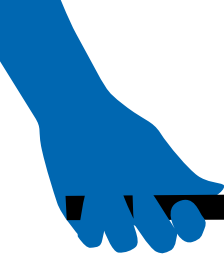
« Un bo libro é aquel que se abre con expectación e se pecha con proveito »»

Louise M. Alcott
(1832-1888).
Escritora estadounidense.

Pensa en ©

Copia,
fotocopia,
corta e pega
respectando
os dereitos
de autor.

Paso

6

Os documentos

Cales poden ser interesantes?

Que vas facer?

Seleccionar os documentos necesarios para a túa investigación.

Algúns consellos

NON TE CONFORMES CO PRIMEIRO. Busca información variada e contrasta documentos diversos. Enriquece a túa propia opinión con outros puntos de vista.

PUNTOS RICOS. Nos documentos hai lugares onde podes coller unha idea rápida do seu contido: título, titulares, sumario, resumo, conclusión...

VÁLECHE OU NON CHE VALE? Selecciona os documentos útiles (a información está actualizada?, enténdoo?, o autor ou a fonte son fiables?..).

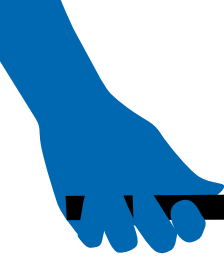
« Non hai libro tan malo do que non se poida aprender algo bo »»

Caio Plinio
(63-h. 113).
Escritor latino.

Pensa en ©

Apunta os datos dos documentos para podelos citar no teu traballo.

Paso
7

A información

Selecciona o importante

Que vas facer?

Obter a información que necesitas dos documentos elixidos.

Algúns consellos

AS TÚAS PREGUNTAS INICIAIS. No paso 4 («As ideas») fixécheste algunhas preguntas. É o momento de localizar en que documentos están as respostas.

TOMA NOTA. Cada vez que encontres un dato interesante, anótao nunha ficha. Así nunca perderás a información e poderás utilizala no teu traballo final.

COMPARAR. Cando dous ou máis textos tratan sobre un mesmo tema, debes comparalos: que teñen en común e que os diferencia.

TOMA O TEU TEMPO Le devagar tratando de comprender o que di o texto. Volve lelo cando sexa necesario e, se tes dificultades, consulta un dicionario ou outro documento que aclare o que non entendes ou pide axuda ao teu profesor.

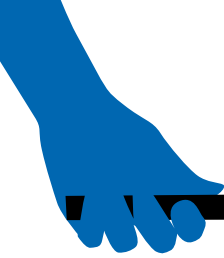
« A lectura é como o alimento; o proveito non está en proporción do que se come senón do que se dixire »

Jaime Balmes
(1810-1848).
Filósofo español.

Pensa en ©

Cita os autores cando reproduzas fragmentos das súas obras.

Paso

8

O guión

Fai un bo guión

Que vas facer?

Elaborar un guión que reflicta toda a información obtida ata agora.

Algúns consellos

COMPLETA O TEU DIAGRAMA. Recordas que no paso 4 («As ideas») fixeches un diagrama? Engade agora nel as novas informacións que obtiveches.

DÁLLE UNHA VOLTA. Co diagrama completo podes comprobar se algún punto está pouco tratado, se debes profundizar máis na documentación...

TUDO TEN UNHA ORDE. O guión vai ser a estrutura do teu informe. Debe ter unha orde lóxica, cuns puntos principais e outros secundarios.

UNHA ÚLTIMA OLLADA. Antes de decidir o guión definitivo, revisao varias veces. Cantas máis voltas lle deas, mellor e máis persoal será o teu guión.

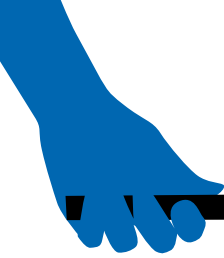
«*Nunca te dás conta do que xa fixeches; só podes ver o que che queda por facer*»

Marie Curie
(1867-1934).
Científica francesa
de orixe polaca.

Pensa en ©

Fai teus os achados da túa investigación e dálle un enfoque persoal.

Paso

9

Se orixinal

Como non copiar nin plaxiar

Que vas facer?

Cita correctamente os autores e as fontes consultadas.

Algúns consellos

CITAR. Sempre que utilices as ideas doutros autores ou documentos, debes citalos. Pero tampouco convén que abuses das citas.

PARAFRASEAR. Podes dicir o mesmo que dixeron outros autores utilizando as túas propias palabras.

RESPECTA O AUTOR. En ambos os dous casos, citas e paráfrases, di sempre a quen pertence o texto orixinal e onde foi publicado.

A BIBLIOGRAFÍA. Para que non esquezas dato ningún, redáctaa coa axuda das fichas onde anotaches as fontes que seleccionaras.

« O coñecemento é bo, a creatividade é aínda mellor »

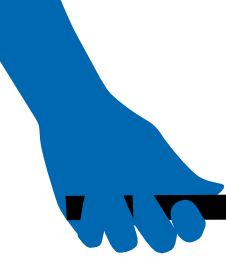
Albert Einstein

(1879-1955).

Físico estadounidense de orixe alemá.

Pensa en ©

Pensa que copiar, imitar ou plaxiar son cousas diferentes.

Paso
10

O informe

Como facer un bo informe de investigación

Que vas facer?

Presentar adecuadamente os resultados da investigación.

Algúns consellos

AS FORMAS IMPORTAN. Decide como vas presentar os resultados da túa investigación (informe escrito, exposición oral, presentación multimedia...).

OS BORRADORES. Antes de realizar o traballo final realiza tantos borradores como sexa necesario e pensa se o entenderán os teus destinatarios.

ILUSTRA O TEU TRABALLO. Utiliza fotografías, gráficos, mapas, vídeos... A información gráfica tamén ten un autor que deberás citar.

OLLO COA INFORMÁTICA! Se traballas cun ordenador, evita os sustos facendo sempre unha copia de seguridade.

COIDA O ASPECTO. Procura que a presentación final do teu traballo sexa clara, limpa, ordenada.

TRANSMITE INTERESE. Se vas facer unha exposición oral, intenta comunicar as túas ideas suscitando interese no público. Fai un guiión escrito e ensaia antes.

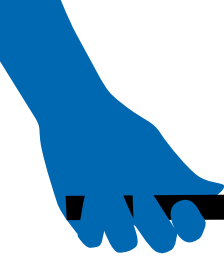
« Borra moitas veces se queres escribir cousas dignas de ser lidas »

Horacio
(56-8 a.C.).
Poeta latino.

Pensa en ©

Como creador tamén tes os teus dereitos.

Paso

En Internet

Publica o teu **traballo** en **esdelibro.es**

Que vas facer?

Facer pública a túa investigación en **esdelibro.es**.

« *Todo canto a humanidade fixo, pensou, logrou ou foi perdura maxicamente conservado nas páxinas dos libros* »

Thomas Carlyle
(1795-1881).
Historiador e pensador inglés.

Pensa en ©

Fai público o teu traballo e comparte os teus coñecementos.

Es de libro?

un seis

Se che gusta **ler**...

Se es consciente do **esfuerzo** que supón para os autores, os editores, os distribuidores, os libreiros, os bibliotecarios, etc., crear as obras e facerchas chegar...

dous sete

Se che gusta **crear** as túas propias ideas sen «copiar e pegar» as doutros...

Se nos teus traballos **citas** os autores e as obras que consultaches...

tres oito

Se tes curiosidade por **investigar** con libros, Internet e documentos de todo tipo...

Se evitas **fotocopiar** sen sentido e cando fotocopias falo en lugares con licenza...

catro nove

Se utilizas a **biblioteca** para ler, pedir libros en préstamo, buscar información, estudar...

Se dedicas **todos os días** un anaco a ler o que máis che gusta...

cinco dez

Se che gusta dar unha volta polas **librerías** e follear libros...

Se tes ao día a túa **propia biblioteca** e gústache **intercambiar** libros con amigos...

Es de libro!

UNHA INICIATIVA DE:

CO APOIO DE:

Este documento forma parte de Es de libro, programa educativo para fomentar a lectura, a creación textual e o respecto dos dereitos de autor, promovido por CEDRO e dirixido ao conxunto da comunidade educativa.